

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. lapkričio 24 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Artūro Driuko (pranešėjas) ir Donato Šerno (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės V. P. kasacinį skundą dėl Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. sausio 20 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės V. P. ieškinį atsakovams M. P. ir J. J. dėl santuokos nutraukimo dėl abiejų sutuoktinių kaltės bei kitų su santuokos nutraukimu susijusių klausimų ir pagal atsakovo M. P. priešieškinį ieškovei V. P. dėl santuokos nutraukimo bei kitų susijusių reikalavimų, išvadą teikianti institucija Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Telšių skyrius.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių dovanojimo sandorio pripažinimą apsimestiniu ir sutarčių aiškinimą, taip pat proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą, aiškinimo ir taikymo.
2. 2011 m. rugpjūčio 27 d. ieškovė V. P. ir atsakovas M. P. sudarė santuoką. 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutartimi atsakovė J. J. padovanojo atsakovui (savo broliui) dalį jai priklausančio nekilnojamojo turto (buto ir kiemo statinių), kurią ji paveldėjo po tėvo mirties. Kitą šio turto dalį paveldėjo atsakovas.
3. Ieškovė V. P. pateikė ieškinį dėl santuokos nutraukimo, kuriuo, be kitų reikalavimų, prašė: 1) pripažinti apsimestine 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutartį, kuria atsakovė J. J. padovanojo atsakovui M. P. 4/25 dalis pastato – gyvenamojo namo ir 4/25 dalis kitų statinių (inžinerinių) – kiemo statinių, esančių duomenys neskelbtini, nes faktiškai buvo sudaryta šio turto pirkimo–pardavimo sutartis; 2) pripažinti, kad pirmiau nurodytas turtas yra jos ir atsakovo bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė; 3) padalyti santuokoje įgytą turtą pagal jos pateiktą variantą.
4. Ieškovė nurodė, kad po santuokos sudarymo ji su atsakovu apsigyveno bute, esančiame gyvenamajame name duomenys neskelbtini. Ji visada manė, kad 2011 m. gruodžio 5 d. atsakovė pardavė atsakovui jai priklausančią šio buto bei kiemo statinių dalį ir šis turtas tapo šalių bendrąja jungtine nuosavybe. Prasidėjus santuokos nutraukimo procesui, ieškovė sužinojo, kad šis turtas buvo atsakovui padovanotas. 2011 m. gruodžio 5 d. turto dovanojimo sutartis yra apsimestinis sandoris, o atsakovai faktiškai sudarė turto pirkimo–pardavimo sutartį, nes už turtą atsakovas atsakovei perdavė 30 000 Lt (8688,60 Eur) pagal atsakovo 2011 m. lapkričio 8 d. sudarytą rašytinę sutartį. Ieškovės teigimu, atsakovo atsakovei perduoti pinigai buvo šalių šeimos lėšos, todėl šis turtas turi būti pripažintas bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe ir padalytas, priteisiant turtą atsakovui asmeninės nuosavybės teise, o ieškovei iš jo priteisiant kompensaciją. Ieškovė taip pat nurodė, kad šalys įgijo ir kito nekilnojamojo ir kilnojamojo turto, dėl jo padalijimo iš esmės sutaria.
5. Atsakovas M. P. priešieškiniu prašė netenkinti ieškovės reikalavimo dėl 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutarties pripažinimo apsimestiniu sandoriu ir, be kitų priešieškinio reikalavimų, prašė padalyti šalių santuokoje įgytą nekilnojamąjį ir kilnojamąjį turtą pagal jo pateiktą variantą. Jis nurodė, kad butas ir kiemo statiniai, esantys duomenys neskelbtini, yra jo asmeninė nuosavybė. Šio turto dalį jis paveldėjo po tėvo mirties, o likusią turto dalį jam padovanojo atsakovė tam, kad šis išliktų P. šeimos nuosavybe, nes buvo įgytas atsakovo senelių lėšomis ir perduotas atsakovo tėvui. Jis davė atsakovei 30 000 Lt (8688,60 Eur) tam, kad ji įsigytų nekilnojamąjį turtą (dalį gyvenamojo namo ir žemės sklypo) duomenys neskelbtini. Šie pinigai buvo jo asmeniniai, gauti iš jo močiutės iki santuokos su ieškove sudarymo.
6. Atsakovė J. J. atsiliepime į ieškinį nurodė ir teismo posėdyje paaiškino, kad po tėvo mirties ji ir jos brolis (atsakovas M. P.) paveldėjo butą, esantį duomenys neskelbtini. Šiame bute jie užaugo ir tėvo valia buvo, kad butas išliktų P. šeimos nuosavybe, nes buvo įgytas atsakovo senelių lėšomis. Atsakovė, persikėlusi gyventi į duomenys neskelbtini, nusprendė jai priklausančią buto dalį padovanoti išimtinai atsakovui, tai atitiko jos tikrąją valią. Atsakovas už padovanotą buto dalį davė jai 30 000 Lt asmeninių lėšų tam, kad ji galėtų nusipirkti dalį gyvenamojo namo ir žemės sklypo duomenys neskelbtini, nes jai pritrūko pinigų.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

7. Telšių apylinkės teismas 2020 m. rugpjūčio 5 d. sprendimu ieškinį ir priešieškinį patenkino iš dalies: 1) nutraukė santuoką dėl abiejų sutuoktinių kaltės, nustatė nepilnamečio vaiko gyvenamąją vietą su ieškove, priteisė iš atsakovo išlaikymą vaikui ir nustatė jo bendravimo tvarką su vaiku; 2) atmetė ieškovės reikalavimą dėl 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutarties pripažinimo apsimestine ir ginčo turto pripažinimo bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe; 3) padalijo šalių santuokoje įgytą nekilnojamąjį ir kilnojamąjį turtą: ieškovei priteisė 35 580 Eur vertės turto, atsakovui – 18 485 Eur vertės turto; iš atsakovo ieškovei priteisė 4344,30 Eur (1/2 dalį atsakovo atsakovei perduotų lėšų pagal duomenys neskelbtini), 2825 Eur (1/2 dalį turto, esančio duomenys neskelbtini, pagerinimo lėšų), 1200 Eur (1/2 dalį lėšų, gautų pardavus

automobilį *duomenys neskeltini*) ir 180,42 Eur (1/2 dalį atsakovo sumokėtos sumos įsigyjant dalį valstybės žemės sklypo, esančio *duomenys neskeltini*); iš ieškovės atsakovui priteisė 8547,50 Eur kompensacijos už jai atitekusią natūra didesnę turto dalį, 1200 Eur (1/2 dalį sumos, gautos pardavus automobilį *duomenys neskeltini*) ir 200 Eur (1/2 dalį buto, esančio *duomenys neskeltini*, nuomos mokesčio); įskaitė priešpriešinius šalių kompensacijų mokėjimus ir iš ieškovės atsakovui priteisė 1397,78 Eur kompensacijos.

8. Teismas nurodė, kad byloje kilo ginčas dėl atsakovui M. P. asmeninės nuosavybės teise priklausančio 4/25 dalies pastato – gyvenamojo namo ir 4/25 dalies kitų (inžinerinių) statinių, esančių *duomenys neskeltini*, įgytų 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutarties pagrindu. Ieškovė prašė šį turtą pripažinti bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, motyvuodama tuo, kad pagal atsakovo M. P. ir jo sesers atsakovės J. J. 2011 m. lapkričio 8 d. sudarytą sutartį (rašytinį susitarimą) už padovanotą turtą atsakovė iš atsakovo gavo 30 000 Lt (8688,60 Eur). Ieškovės teigimu, šios lėšos yra jos ir atsakovo šeimos turtas.
9. Teismas nustatė, kad 2011 m. lapkričio 8 d. atsakovų pasirašytame rašytiniame susitarime nurodyta, jog J. J. atsisako savo namo dalies ir dovanojimo aktu ją perrašo broliui M. P. už 30 000 Lt, taip pat nurodyta, kad M. P. perduoda seseriai 22 000 Lt ir lieka skolingas 8000 Lt, kuriuos grąžina iki 2013 m. kovo 11 d.
10. Teismas, įvertinęs atsakovų ir liudytojų paaiškinimus apie tai, kad turtas, esantis *duomenys neskeltini*, yra P. šeimos nuosavybė, nes įgytas atsakovų senelių lėšomis ir perduotas atsakovų tėvui, padarė išvadą, jog 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutartimi atsakovė aiškiai išreiškė valią padovanoti šį turtą išimtinai broliui (atsakovui). Vertindamas tikruosius dovanojimo sutarties šalių ketinimus, teismas nusprendė, kad atsakovai norėjo sudaryti dovanojimo sutartį, kuria šis turtas liktų asmeninė atsakovo nuosavybė, o ne bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė. Teismas pažymėjo, kad ieškovė apie dovanojimo sutartį žinojo nuo jos sudarymo dienos, tačiau niekada neginčijo atsakovo nuosavybės teisių į šį turtą. Teismo vertinimu, atsakovų 2011 m. lapkričio 8 d. pasirašyto raštelio dėl 30 000 Lt perdavimo atsakovei negalima vertinti kaip fakto, kuris dovanojimo sutartį transformavo į pirkimo–pardavimo sutartį. Tačiau teismas, atsižvelgdamas į tai, jog atsakovai pripažino, kad 30 000 Lt perdavimas atsakovei pagal 2011 m. lapkričio 8 d. rašytinį susitarimą įvyko, kad sandoris įvyko po šalių santuokos sudarymo, o atsakovas neįrodė, jog atsakovei perduoti 30 000 Lt buvo jo asmeniniai, nusprendė priteisti ieškovei iš atsakovo pusę šios sumos – 15 000 Lt (4344,30 Eur).
11. Teismas nustatė, kad šalys santuokos metu pagerino butą, esantį *duomenys neskeltini*, atlikdamos remonto darbus už 5650 Eur. Teismas nurodė, kad buto pagerinimas negali būti vertinamas kaip esminis, kuris keistų nuosavybės formą iš asmeninės į bendrąją jungtinę sutuoktinių nuosavybę, todėl ieškovei iš atsakovo priteisė pusę buto pagerinimo išlaidų atlyginimo – 2825 Eur.
12. Teismas taip pat nustatė, kad santuokos metu atsakovas 2014 m. sausio 21 d. įsigijo iš valstybės 139/449 dalis žemės sklypo, esančio *duomenys neskeltini*, už 1245,92 Lt (360,84 Eur). Teismas nurodė, kad, atsakovui neįrodžius, jog už žemės sklypo dalį jis sumokėjo iš asmeninių lėšų, žemės sklypo dalis pripažintina bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe ir iš atsakovo ieškovei priteistina pusė jo kainos – 180,42 Eur.
13. Šalių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, 2021 m. sausio 20 d. nutartimi paliko nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria netenkintas ieškovės reikalavimas pripažinti dovanojimo sutartį apsimestiniu sandoriu ir ginčo turtą pripažinti šalių bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe; pakeitė sprendimo dalį, kuria iš atsakovo ieškovei priteista 180,42 Eur kompensacija už 139/449 dalis žemės sklypo, esančio *duomenys neskeltini*, ir šį žemės sklypą priteisė atsakovui asmeninės nuosavybės teise, o iš jo ieškovei priteisė 1038,63 Eur kompensacijos; įskaitė šalių priešpriešinius kompensacijų mokėjimus ir iš ieškovės atsakovui priteisė 539,57 Eur kompensacijos.
14. Teismas nustatė, kad 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutartimi atsakovė J. J. padovanojo savo broliui atsakovui M. P. 4/25 dalis pastato – gyvenamojo namo ir 4/25 dalis kitų (inžinerinių) statinių, esančių *duomenys neskeltini*. Dovanojamą turtą šalys įvertino 29 531 Lt suma. Minėta dalis ginčo statinių (atsakovui nuosavybės teise dar priklauso kita dalis šių pastatų) Nekilnojamojo turto registre įregistruota kaip atsakovo nuosavybė. Tarp atsakovų buvo sudaryta rašytinė sutartis, pagal kurią už dovanojamą nekilnojamojo turto dalį atsakovė J. J. iš atsakovo M. P. gavo 30 000 Lt (8688,60 Eur).
15. Teismas padarė labiausiai tikėtiną išvadą, kad ginčo turtas yra atsakovų tėvų ir senelių palikimas, turintis jiems moralinę vertę, todėl pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, jog dovanojimo sutartimi atsakovė aiškiai išreiškė savo valią padovanoti šį turtą išimtinai broliui, juolab kad atsakovo ir ieškovės santuoka buvo sudaryta vos prieš du mėnesius iki dovanojimo sutarties sudarymo. Teismo vertinimu, šiuos atsakovų ketinimus patvirtina ir tai, kad ieškovė niekada neginčijo atsakovo nuosavybės teisių į ginčo turtą, nors labiausiai tikėtina, jog apie dovanojimo sandorį ji žinojo. Teismas taip pat padarė labiau tikėtiną išvadą, kad šalys per du mėnesius santuokos negalėjo sukurti bendrosios jungtinės nuosavybės ir kad, ieškovei neįrodžius, jog ji turėjo pakankamai lėšų ginčo turtui įsigyti, atsakovo atsakovei iš karto perduoti 22 000 Lt buvo jo asmeninės iki santuokos įgytos lėšos. Teismas pažymėjo, kad nors pirmosios instancijos teismas ir priteisė ieškovei iš atsakovo 15 000 Lt kompensacijos nesant įrodymų, jog ji galėjo disponuoti 11 000 Lt suma santuokos pradžioje, tačiau sprendimas dėl šios dalies neskundžiamas.
16. Teismas taip pat pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad atsakovų sudaryta rašytinė sutartis dėl pinigų perdavimo negali būti vertinama kaip faktas, dovanojimo sutartį transformuojantis į pirkimo–pardavimo sutartį. Tikrieji atsakovų ketinimai buvo sudaryti dovanojimo sutartį, o tai, kad atsakovas perdavė, tikėtina, padovanojo, seseriai 22 000 Lt, teismo nuomone, atsižvelgiant į protingumo principus, nesudaro pagrindo šių ketinimų vertinti kitaip. Teismas pažymėjo, kad atsakovė pateikė įrodymus, jog įsigijo dalį namo ir žemės sklypo *duomenys neskeltini*, taigi, perleidusi savo turimą nekilnojamąjį turtą broliui, ji turėjo įsigyti ir įsigijo kitą nekilnojamąjį turtą.
17. Teismas, vadovaudamasis CK 3.100, 3.119 straipsniais, pakeitė teismo sprendimo dalį, kuria iš atsakovo ieškovei priteista pusė (180,42 Eur) atsakovo sumokėtos kainos valstybei už 139/449 dalis žemės sklypo, *duomenys neskeltini*. Teismas nustatė, kad, pagal Nekilnojamojo turto registro 2019 m. gegužės 5 d. duomenis, viso žemės sklypo vidutinė rinkos vertė yra 6710 Eur, šalims tenkančios dalies rinkos vertė yra 2077,26 Eur, todėl iš atsakovo ieškovei priteistina 1038,63 Eur, o žemės sklypas priteistinas atsakovui asmeninės nuosavybės teise.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

18. Kasaciniu skundu ieškovė V. P. prašo panaikinti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų dalis, kuriomis netenkintas jos reikalavimas pripažinti dovanojimo sutartį apsimestiniu sandoriu, ir dėl šių dalių priimti naują sprendimą – pripažinti, kad atsakovų 2011 m. gruodžio 5 d. sudaryta dovanojimo sutartis yra nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartis, o šia sutartimi įsigytas turtas (4/25 dalys pastato – gyvenamojo namo ir 4/25 dalys kitų statinių (inžinerinių) – kiemo statinių, esančių *duomenys neskeltini*) yra bendroji jungtinė ieškovės ir atsakovo nuosavybė, taip pat pakeisti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų rezoliucinės dalis dėl santuokos metu įgyto turto padalijimo bei kompensacijų priteisimo ir turtą padalyti tokia tvarka:

Ieškovei asmeninės nuosavybės teise priteisti nekilnojamąjį turtą – butą su rūsiu, esantį *duomenys neskeltini*; žemės sklypą, unikalus Nr. *duomenys neskeltini*, ir 1/10 dalį žemės sklypo, unikalus Nr. *duomenys neskeltini*, esančius *duomenys neskeltini*; priteisti kilnojamąjį turtą – automobilį *duomenys neskeltini*, du dviračius, buitines daiktus, iš viso turto vertė – 35 580 Eur.

Atsakovui asmeninės nuosavybės teise priteisti nekilnojamąjį turtą – žemės sklypą, unikalus Nr. *duomenys neskeltini*, su jame esančiu pastatu, unikalus *duomenys neskeltini*, esančius sodininkų bendrijoje; 139/449 dalis žemės sklypo, unikalus Nr. *duomenys*

neskelbtini, esančio *duomenys neskelbtini*; 4/25 dalis pastato – gyvenamojo namo, unikalus Nr. *duomenys neskelbtini*, ir 4/25 dalis kitų statinių (inžinerinių) – kiemo statinių, unikalus Nr. *duomenys neskelbtini*, esančių *duomenys neskelbtini*; garažą, unikalus *duomenys neskelbtini*; kilnojamąjį turtą – automobilį *duomenys neskelbtini*, buities daiktus, iš viso turto vertė – 43 907,51 Eur.

Iš atsakovo ieškovei priteisti 4163,76 Eur kompensacijos už jam atitenkančią didesnę turto dalį; 2825 Eur (1/2 dalis) už nekilnojamojo turto, esančio *duomenys neskelbtini*, pagerinimą; 1200 Eur (1/2 dalis), gautus pardavus automobilį *duomenys neskelbtini*.

Iš ieškovės atsakovui priteisti 1200 Eur (1/2 dalis), paskolintų ieškovės broliui; 200 Eur (1/2 dalis), gautus už buto, esančio *duomenys neskelbtini*, nuomą.

Išskaityti priepiešinius kompensacijų mokėjimus ir iš atsakovo ieškovei priteisti 6788,76 Eur.

Patenkinus kasacinį skundą, iš naujo paskirstyti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose šalių patirtas bylinėjimosi išlaidas, priteisti ieškovei iš atsakovo jos patirtų bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimą.

19. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

19.1. Teismai netinkamai taikė [CK](#) 1.87 straipsnį, 6.465 straipsnio 1 dalį, 6.466 straipsnio 3 dalį ir nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos. Dovanojimo sutartis yra neatlygintinė sutartis, o jeigu jos šalys viena kitai perduoda tam tikrą turtą arba turtines teises ar priešpriešines prievoleles, tai ji nelaikoma dovanojimo sutartimi. Šiuo atveju atsakovai iki turto dovanojimo sutarties sudarymo 2011 m. lapkričio 8 d. sudarė rašytinį susitarimą, kuriame labai aiškiai aptarė perleidžiamo turto kainą ir jos sumokėjimo tvarką, t. y. aptarė esmines turto pirkimo–pardavimo sutarties sąlygas. Atsakovai teisme paaiškino, kad turto kainą jie nustatė pagal tuo metu galiojusią rinkos kainą, ir pripažino teisiškai reikšmingą aplinkybę, jog atsakovas atsakovei per du kartus sumokėjo 30 000 Lt. Šios aplinkybės rodo, kad turto dovanojimo sutartimi buvo siekiama imituoti dovanojimo santykius, o faktiškai buvo sudaryta turto pirkimo–pardavimo sutartis. Nustatę, kad iš tikrųjų atsakovai buvo susitarę taip, jog už dovaną bus atsilyginta, teismai turėjo dovanojimo sutartį kvalifikuoti kaip apsimestinį sandorį pagal [CK](#) 1.87 straipsnį.

19.2. Teismai pažeidė [CK](#) 6.193 straipsnį, nes netinkamai išaiškino atsakovų 2011 m. lapkričio 8 d. rašytinio susitarimo esmę ir reikšmę, nepadarė teisiškai reikšmingų išvadų apie atsakovų tikrąją valią ir tikruosius ketinimus, nors susitarime jie labai aiškiai aptarė, kokią sutartį sudaro ir kokią sutartį ketina sudaryti ateityje. Aiškinant šį susitarimą, egzistuoja objektyvusis kriterijus, nes susitarimo tekste labai aiškiai pasakyta, kad už namo dalį yra mokama 30 000 Lt, o ateityje bus sudaryta dovanojimo sutartis. Kitaip aiškinti šio susitarimo, kaip sudaryto dėl nekilnojamojo turto pirkimo ir pardavimo, objektyviai negalima.

19.3. Teismai netinkamai taikė [CK](#) 3.87, 3.88 straipsnius, pažeidė įrodinėjimą reglamentuojančias proceso teisės normas. Teismai padarė nepagrįstą išvadą, kad ieškovė žinojo apie atsakovų sudaromą dovanojimo sutartį ir nieko dėl jos nedarė. Šią išvadą teismai padarė remdamiesi išimtinai atsakovų paaiškinimais, nors ieškovė nuosekliai aiškino, kad žinojo tik apie atsakovo ketinimą pirkti iš atsakovės jos buto dalį ir 30 000 Lt perdavimą atsakovei. Apie tai, kad atsakovė turtą padovanojo atsakovui ir jis įregistravo šį kaip asmeninę nuosavybę, ieškovė sužinojo tik pradėjusi santuokos nutraukimo procesą. Ieškovės nuomone, atsakovas nenuginčijo [CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalyje ir [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintų prezumpcijų, kad turtas, įgytas po santuokos sudarymo, yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė ir toks lieka tol, kol neįrodyta, jog šis yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė. Nors teismai nepripažino dovanojimo sutarties apsimestiniu sandoriu, tačiau sutiko, kad atsakovo atsakovei perduoti pagal 2011 m. lapkričio 8 d. rašytinį susitarimą 30 000 Lt yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, ir dėl to iš atsakovo ieškovei priteisė pusę šios sumos – 15 000 Lt (4344,30 Eur). Ieškovės nuomone, tai reiškia, kad teismai pripažino, jog buvo sudarytas apsimestinis sandoris. Atsakovas visiškai neįrodinėjo, kad atsakovei iš karto perduoti pagal 2011 m. lapkričio 8 d. raštelį 22 000 Lt yra jo asmeninės lėšos, o apeliacinės instancijos teismas, netinkamai įvertinęs įrodymus ir neįvertinęs jų visumos, padarė visiškai nepagrįstą išvadą dėl ieškovės negebėjimo turėti 11 000 Lt tam, kad būtų galima prisidėti prie atsakovo atsakovei sumokėtos už turtą 22 000 Lt sumos.

19.4. Pirmosios instancijos teismas, priteisdamas ieškovei iš atsakovo 4344,30 Eur kompensacijos (1/2 dalį atsakovo atsakovei perduotų pagal 2011 m. lapkričio 8 d. raštelį 30 000 Eur sumos), pažeidė [CK](#) 3.119 straipsnį, kuriame nustatyta, kad dalijamo bendro turto vertė nustatoma pagal rinkos kainas, kurios galioja bendrosios jungtinės nuosavybės pabaigoje. Todėl teismas neteisingai nustatė šios kompensacijos dydį. Byloje atlikta ginčo turto vertės nustatymo ekspertizė ir nustatyta, kad jo rinkos vertė 2020 m. gegužės mėnesį buvo 23 345,25 Eur. Teismai pripažino, kad atsakovo atsakovei sumokėti 30 000 Lt yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, ir priteisė jai pusę šios sumos – 15 000 Lt (4344,30 Eur). Pripažinus turto dovanojimo sutartį apsimestiniu sandoriu ir šį turtą priteisus atsakovui asmeninės nuosavybės teise, ieškovei iš atsakovo turi būti priteista 11 672,62 Eur kompensacijos.

20. Atsiliepimu į ieškovės kasacinį skundą atsakovas prašo kasacinį skundą atmesti, priteisti iš ieškovės jo patirtų bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimą. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:

20.1. Teismai padarė teisingą išvadą, kad ginčo turtas yra P. šeimos nuosavybė, atsakovų tėvų ir senelių palikimas, turintis jiems moralinę vertę, ir kad dovanojimo sutartimi atsakovė aiškiai išreiškė valią padovanoti šį turtą išimtinai broliui (atsakovui).

20.2. Teismai pagrįstai nusprendė, kad per du mėnesius santuokos šalys negalėjo sukurti bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės, dėl to labiau tikėtina, jog 22 000 Lt, kuriuos atsakovas iškart perdavė atsakovei, buvo jo asmeninės lėšos, o ieškovė neįrodė, kad santuokos pradžioje turėjo lėšų sumokėti atsakovei už ginčo turtą. Atsakovams pasirašant 2011 m. lapkričio 8 d. rašytinį susitarimą dėl 22 000 Lt perdavimo atsakovei, dalyvavo ir ieškovė, todėl, tikėtina, kad ir ji būtų pasirašiusi raštelį, jeigu būtų prisidėjusi savo lėšomis.

20.3. Teismai teisingai nusprendė, kad atsakovų 2011 m. lapkričio 8 d. sudarytas rašytinis susitarimas negali būti vertinamas kaip faktas, dovanojimo sutartį transformuojantis į pirkimo–pardavimo sutartį. Atsakovų tikrieji ketinimai buvo sudaryti dovanojimo sutartį, o tai, kad atsakovas perdavė, tikėtina, padovanojo, seseriai 22 000 Lt, atsižvelgiant į protingumo principus, nesudaro pagrindo šių ketinimų vertinti kitaip.

20.4. Byloje nustatyta, kad atsakovė 2011 m. lapkričio 8 d. įsigijo dalį namo ir žemės sklypo *duomenys neskelbtini*, šiam turtui įsigyti jai buvo reikalingi atsakovo perduoti 22 000 Lt, taip pat nustatyta, kad atsakovas ir ieškovė 2017 m. lapkričio 6 d. nusipirko butą, esantį *duomenys neskelbtini*, o pinigais juos parėmė atsakovė. Šios aplinkybės rodo tarp atsakovų susiklosčiusius geranoriškus, vienas kitą moraliskai ir materialiai remiančių brolio ir sesers santykius.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

21. Ieškovė prašė pripažinti apsimestine 2011 m. gruodžio 5 d. dovanojimo sutartį, kuria atsakovė padovanojo atsakovui (savo broliui) dalį nekilnojamojo turto (4/25 dalis pastato – gyvenamojo namo ir 4/25 dalis kitų statinių (inžinerinių) – kiemo statinių, esančių duomenys neskelbtini), ir šį turtą pripažinti jos ir atsakovo bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe. Ieškovė įrodinėjo, kad atsakovai iš tikrųjų sudarė ne turto dovanojimo sutartį, bet pirkimo–pardavimo sutartį, nes už padovanotą turtą atsakovas sumokėjo atsakovei 30 000 Lt (8688,60 Eur) ir šios lėšos buvo jos ir atsakovo šeimos turtas. Atsakovai, nesutikdami su ieškiniu, įrodinėjo, kad ginčo turtas buvo atsakovui padovanotas ir yra jo asmeninė nuosavybė. Turtas, esantis duomenys neskelbtini, buvo įgytas atsakovų senelių sukaupiomis lėšomis ir atsakovų gautas kaip tėvo palikimas, kurio valia buvo, kad turtas išliktų P. šeimos nuosavybėje; šis turtas turi atsakovams moralinę vertę, nes jie užaugo šiame name, todėl atsakovė jai priklausančią šio turto dalį padovanojo išimtinai atsakovui.
22. [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad turtas pripažįstamas sutuoktinių asmenine nuosavybe, kai jis yra sutuoktiniui dovanotas ar jo paveldėtas po santuokos sudarymo, jeigu dovanojimo sutartyje ar testamente nėra nurodyta, kad turtas perduodamas bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybėn.
23. [CK 6.465 straipsnio](#) 1 dalyje, reglamentuojančioje dovanojimo sutarties sampratą, nustatyta, kad pagal dovanojimo sutartį viena šalis (dovanotojas) neatlygintai perduoda turtą ar turtingą teisę (reikalavimą) kitai šaliai (apdovanotajam) nuosavybės teise arba atleidžia apdovanotąjį nuo turtingos pareigos dovanotojui ar trečiajam asmeniui. Sutartis nelaikoma dovanojimo sutartimi, jeigu jos šalys viena kitai perduoda tam tikrą turtą arba turtingas teises ar priešpriešines prievoles ([CK 6.466 straipsnio](#) 3 dalis).
24. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad pagrindinis ir būtinas dovanojimo sutarties požymis yra jos neatlygintumas. Sutarčiai kvalifikuoti kaip dovanojimo būtina nustatyti, kad tikroji šalių valia buvo perduoti ir atitinkamai priimti turtą ar turtingą teisę neatlygintai. Šiuo atveju nesvarbu, kokiais motyvais remdamasis dovanotojas suteikia dovaną kitai šaliai, svarbu, kad jo valia buvo perduoti turtą nereikalaujant, kad apdovanotasis pateiktų turtingo pobūdžio patenkinimą. Kita vertus, vertinant, ar tikroji sandorio šalies valia buvo būtent neatlygintai suteikti turtą ar turtingą teisę, svarbu nustatyti dovanojimo motyvus, nes dovanojimo veiksmas, kaip ir bet kuris teisinis veiksmas, paprastai yra motyvuotas, taigi aplinkybės, atskleidžiančios dovanos suteikimo motyvus, gali būti įrodomieji faktai dovanojimo sutartį sudariusios šalies tikrajai valiai patvirtinti. Dovanojama gali būti siekiant padėkoti ar padėti ir pan., be to, paprastai dovanojimo sutartys sudaromos artimų žmonių. Nustačius jokių dovanojimo priežasčių (motyvų), gali kilti pagrįstų abejonių dėl dovanojimo sutartį sudariusios šalies tikrosios valios turinio. Nustačius, kad iš tikrųjų šalys buvo susitarusios taip, jog už dovaną bus atsilyginta, sutartis kvalifikuotina kaip apsimestinis sandoris, ir, jeigu tikrasis (pridengtas) susitarimas atitinka įstatymus, taikytinus tokį sandorį reglamentuojančios taisyklės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-316/2010](#); 2016 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465-686/2016](#), 26, 27 punktai).
25. [CK 1.87 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtintos apsimestinio sandorio negaliojimo teisinės pasekmės – jeigu sandoris sudarytas kitam sandoriui pridengti, taikomos sandoriui, kurį šalys iš tikrųjų turėjo galvoje, taikytinos taisyklės.
26. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad sandoris yra apsimestinis, jeigu juo pridengiamas kitas sandoris, kurio teisių padarinių iš tikrųjų siekė sandorio šalys. Apsimestinis sandoris yra niekinis ir negalioja dėl esminio sandorio elemento – šalių valios – ydingumo, nes apsimestiniame sandoryje išreikštoji valia neatitinka tikrųjų šalių ketinimų. Sprendžiant, ar sandoris yra apsimestinis, būtina nustatyti, kokia buvo tikroji ginčijamą sandorį sudariusių šalių valia (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. rugsėjo 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-288/2009](#); 2010 m. liepos 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-316/2010](#), kt.). Apsimestinio sandorio atveju dėl to paties dalyko sudaromi du susitarimai: išorinis, neatspindintis tikrųjų šalių ketinimų, ir kitas – atspindintis tikrąją šalių valią, tačiau neviešinamas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260/2013](#); 2018 m. vasario 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-109-248/2018](#), 31 punktas). Apsimestinis sandoris visada negalioja nuo jo sudarymo momento, o sandorio, kurį siekta pridengti, galiojimas priklauso nuo jo pobūdžio ir sudarymo aplinkybių. Jeigu pridengiamojo sandorio turinys atitinka įstatymo reikalavimus, tai taikomos atitinkamą sandorį reglamentuojančios taisyklės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-524-701/2018](#), 50 punktas).
27. Kai kyla ginčas dėl sandorio pripažinimo apsimestiniu, teismas, vadovaudamasis sutarčių aiškinimo taisyklėmis, turi aiškintis tikruosius sandorio šalių ketinimus, tikslus, atsižvelgti į sandorio sudarymo aplinkybes, šalių tarpusavio santykius, kitas svarbias aplinkybes, kurios padėtų nustatyti, ar sandorį sudariusių šalių valia iš tikrųjų atitiko jų valios išorinę išraišką, ar buvo siekiama kitų tikslų, kurių sandoryje užfiksuota šalių valia neatitinka, o priešingai – juos pridengia (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. sausio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-26/2011](#); 2018 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-71-916-2018](#), 29 punktas; kt.).
28. Sutarčių aiškinimo taisyklės reglamentuotos [CK 6.193–6.195](#) straipsniuose ir suformuluotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje. Kasacinio teismo praktika dėl sutarčių aiškinimo yra išplėta ir nuosekli. Kasacinio teismo praktikoje sutarčių aiškinimo klausimu yra nurodyta, kad kai kyla šalių ginčas dėl konkrečios sutarties rūšies, turinio, jos sąlygų, sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties dalyvių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, į šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas konkrečią atvejų reikšmingas aplinkybes. Sutarties sąlygos turi būti aiškinamos taip, kad aiškinimo rezultatas nereikštų nesąžiningumo vienos iš šalių atžvilgiu. Aiškinant sutartį, būtina vadovautis ir [CK 1.5](#) straipsnyje įtvirtintais bendraisiais teisės principais. Kai šalys skirtingai aiškina savo ketinimus pagal sutartį ir kai neįmanoma jų nustatyti taikant subjektyvų (šalių tikrųjų ketinimų) sutarties aiškinimo būdą, prioritetas teiktinas pažodiniam sutarties teksto aiškinimui (lingvistiniam aiškinimui), kaip objektyviausiai atspindinčiam tikrąją šalių valią dėl prisiimtų įsipareigojimų turinio (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-130-695/2018](#), 23 punktas; 2019 m. balandžio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-109-611/2019](#), 30 ir 31 punktai; 2020 m. balandžio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-100-823/2020](#), 29 punktas). Šalių tikrųjų ketinimų nustatymas yra praktiškai neįmanomas, kai tarp šalių yra ginčas dėl tikrosios sutarties teksto prasmės ir kai šalys skirtingai interpretuoja sutarties tekstą, tokiais atvejais taikytinas objektyvusis sutarties aiškinimo metodas – jeigu šalių tikrųjų ketinimų negalima nustatyti, tai sutartis turi būti aiškinama atsižvelgiant į tai, kokią prasmę jai tokiais pat aplinkybėmis būtų suteikę analogiški šalims protingi asmenys, t. y. taikoma sisteminė–lingvistinė sutarties teksto analizė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-365-403/2019](#), 28 ir 31 punktai).
29. Konkrečios sutarties turinio ir jos sąlygų išaiškinimas, sutartimi sulygtų šalių pareigų bei teisių nustatymas yra fakto klausimas, taigi vien atskirų ginčo šalių sudarytų sutarčių sąlygų vertinimas negalėtų būti kasacinio nagrinėjimo dalykas. Pagal [CPK 353 straipsnio](#) 1 dalį kasacinis teismas fakto klausimų nenagrinėja, tačiau, atsižvelgdamas į kasacinio skundo argumentus, patikrina, kaip žemesnės instancijos teismas laikėsi sutarčių aiškinimo taisyklių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. balandžio 8 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-231/2008](#); 2018 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-51-701/2018](#), 48 punktas; 2020 m. balandžio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-112-421/2020](#), 22 punktas; kt.).
30. Kasacinio teismo praktikoje nurodyta, kad įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir vertinimu, jog tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja ([CPK 176 straipsnio](#) 1 dalis). Faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas to fakto buvimu. Įrodymų vertinimas pagal [CPK](#) 185 straipsnį reiškia, kad bet kokios ginčui išspręsti reikšmingos informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidinį savo įsitikinimą. Teismai, vertindami šalių

pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teismo įsitikinimą, grindžiama visapusišku ir objektyviu visu reikšmingu bylos aplinkybių išnagrinėjimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo irodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-52/2014; 2015 m. gegužės 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-290-706/2015; 2015 m. liepos 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-420-969/2015; 2016 m. balandžio 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-192-219/2016, 63 punktas; 2018 m. sausio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-106-421/2018, 22, 23 punktai; 2018 m. rugsėjo 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-333-248/2018, 33 punktas; 2018 m. spalio 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-351-687/2018, 45 punktas; 2021 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-180-611/2021, 65 punktas; kt.).

31. Ieškovė kasaciniame skunde nurodė, kad byla išnagrinėję teismai, 2011 m. gruodžio 5 d. atsakovų sudarytos dovanojimo sutarties nepripažinę apsimestine, pažeidė sutarčių aiškinimo ir įrodinėjimo civiliniame procese taisykles.
32. Bylą nagrinėję teismai, įvertinę šalių paaiškinimus, liudytojo parodymus, 2011 m. lapkričio 8 d. atsakovų rašytinį susitarimą dėl pinigų perdavimo atsakovei, kitas nustatytas byloje aplinkybes, nusprendė, kad ieškovė neįrodė dovanojimo sutarties apsimestimumo ir teisinių pirkimo–pardavimo santykių tarp atsakovų egzistavimo fakto, todėl atmetė jos reikalavimus pripažinti dovanojimo sutartį apsimestiniu sandoriu ir ginčo turtą pripažinti bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe.

Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad dovanojimo sutartimi yra aiškiai išreikšta atsakovės valia padovanoti nekilnojamąjį turtą išimtinai atsakovui, kad šis turtas liktų atsakovo asmenine nuosavybe, o ne bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe. Apeliacinės instancijos teismas pritarė šiai teismo išvadai, pažymėdamas, kad šalių santuoka buvo sudaryta vos prieš du mėnesius iki dovanojimo sutarties sudarymo, ginčo turtas yra atsakovų tėvų ir senelių palikimas, turintis atsakovams moralinę vertę, o ieškovė neįrodė, jog santuokos pradžioje ji turėjo pakankamai lėšų prisidėti prie ginčo turto įsigijimo, todėl per du mėnesius santuokos šalys negalėjo sukurti bendrosios jungtinės nuosavybės. Teismai pažymėjo, kad atsakovų valią sudaryti dovanojimo sutartį patvirtina ir tai, jog ieškovė niekada neginčijo atsakovo nuosavybės teisių į ginčo turtą, nors, labiausiai tikėtina, kad ji apie dovanojimo sutartį žinojo nuo jos sudarymo dienos. Teismų įsitikinimu, to, kad tarp atsakovų (brolio ir sesers) 2011 m. lapkričio 8 d. buvo sudarytas rašytinis susitarimas dėl pinigų atsakovei perdavimo, negalima vertinti kaip fakto, dovanojimo sutartį transformuojančio į pirkimo–pardavimo sutartį.

33. Teisėjų kolegija, teisės taikymo aspektu patikrinusi skundžiamus teismų procesinius sprendimus, priešingai negu nurodoma ieškovės kasaciniame skunde, nenustatė, kad teismai pažeidė sutarčių aiškinimo taisykles, įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo civiliniame procese taisykles ir dėl to netinkamai taikė šalių teisiniams santykiams materialiosios teisės normas.
34. Teismai atsakovų sudarytą 2011 m. gruodžio 5 d. sutartį kvalifikavo kaip dovanojimo sandorį pagrįstai remdamiesi subjektyviuoju sutarčių aiškinimo kriterijumi – atsižvelgdami į tikruosius sutarties šalių (atsakovų) ketinimus, tikslą, sutarties sudarymo aplinkybes ir kitas konkrečių atveju reikšmingas aplinkybes, taip pat konkrečioje nagrinėjamoje situacijoje turėjo pagrindą vadovautis ir [CK 1.5](#) straipsnyje įtvirtintais bendraisiais teisės principais. Toks ieškovės ginčijamo dovanojimo sandorio aiškinimo rezultatas nereikia nesąžiningumo nei vienos iš sandorio šalių atžvilgiu, nei ieškovės atžvilgiu, neprieštaruoja imperatyvioms įstatymo normoms. Todėl nepagrįstas kasacinio skundo argumentas, jog teismai, netenkindami ieškinio reikalavimo dovanojimo sutartį pripažinti apsimestiniu sandoriu, dengiančiu pirkimo–pardavimo teisinius santykius, pažeidė sutarčių aiškinimo taisykles.
35. Dovanojimo sandorį sudarė artinieji giminaičiai – brolis ir sesuo ([CK 3.135 straipsnis](#)), nekilnojamojo turto dalis dovanojimo ir paveldėjimo būdu įgiję nuosavybės iš savo tėvo A. P. Savo valią perleisti dalį paveldėto turto būtent dovanojimo būdu sandorio šalys aiškiai išreiškė notariškai patvirtintoje dovanojimo sutartyje. Sutarčių teisėje galiojantis sutarties laisvės principas reiškia, kad, laisvai disponuodami jiems priklausančiomis teisėmis, asmenys turi teisę, nepažeisdami nustatytų teisės imperatyvų, pasirinkti jiems priklausančio turto perleidimo kito asmens nuosavybės būdą ([CK 6.156 straipsnio](#) 1 dalis). Bylą išnagrinėję teismai, ištyrę ir įvertinę byloje surinktus įrodymus bei nustatę bylai reikšmingas aplinkybes, padarė argumentuotą išvadą, jog atsakovai įrodė savo nurodytus motyvus, kodėl turto dalį atsakovė perleido savo broliui dovanojimo būdu – siekiant išsaugoti asmeninės nuosavybės teisę į vientisą turtą ankstesnio turto savininko (atsakovų tėvo A. P.) tiesiosios linijos giminaičiui – atsakovui (sūnui).
36. Tarp ginčijamo sandorio šalių (atsakovų) nėra nesutarimų dėl jų tikrųjų ketinimų sudarant dovanojimo sandorį, ieškovė nėra ginčijamo sandorio šalis. Todėl nepaisant to, kad ieškovė skirtingai aiškina dovanojimo sandorio šalių tikruosius ketinimus, nei juos nurodo sandorio šalys, teismams nustatčius sandorio šalių tikruosius ketinimus taikant subjektyvių sutarties aiškinimo būdą, nagrinėjamu atveju nėra pagrindo tikrąją šalių valią aiškinti remiantis objektyviuoju kriterijumi – pažodiniu ginčijamos sutarties teksto ar kitos (2011 m. lapkričio 8 d.) atsakovų sudarytos sutarties (lingvistiniu) aiškinimu. Minėta, kad notarinėje sutartyje jos šalys aiškiai išreiškė valią sudaryti dovanojimo sandorį, o 2011 m. lapkričio 8 d. sutarties teisinę reikšmę sprendami dovanojimo sutarties apsimestimumo klausimą teismai ištyrė ir nepripažino šios sutarties sudarymo fakto kaip pagrindo dovanojimo sutartį laikyti pirkimo–pardavimo sutartimi bei šias išvadas tinkamai motyvavo.
37. Teismai, sprenddami dėl atsakovų siejusių teisinių santykių rūšies, įvertino ieškovės kasaciniame skunde nurodomas aplinkybes, kad 2011 m. lapkričio 8 d. atsakovų rašytiniame susitarime aiškiai aptarta perleidžiamo ginčo turto kaina ir jos sumokėjimo tvarka, kad atsakovai pripažino pinigų už ginčo turtą perdavimą atsakovei, kad šie pinigai buvo ieškovės ir atsakovo šeimos turtas, kad ieškovė iki santuokos nutraukimo proceso nežinojo, jog ginčo turtas buvo ne parduotas, o padovanotas atsakovui. Teismai dėl šių aplinkybių išsamiai ir argumentuotai pasisakė ir padarė išvadą, kad ieškovės nurodytos ir įrodinėjamos aplinkybės nepatvirtina atsakovų sudarytos dovanojimo sutarties apsimestimumo. Vien ieškovės nesutikimas su teismų ieškovės nurodytų aplinkybių vertinimu ir padarytomis išvadomis nereikia ir nepatvirtina teisės nuostatų, reglamentuojančių įrodinėjimo procesą, pažeidimo, taip pat skundžiamų teismų procesinių sprendimų neteisėtumo. Iš teismų sprendimų turinio matyti, kad teismai pasisakė dėl reikšmingų bylai įrodymų irodomosios reikšmės. Teismų išvados yra tinkamai motyvuotos, atitinka faktinius bylos duomenis ir yra padarytos nepažeidžiant įrodinėjimo bei įrodymų vertinimo taisyklių. Kita vertus, nesutikdama su teismų atliktu įrodymų vertinimu, ieškovė kasaciniame skunde nenurodė, kokias konkrečiai įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisykles, nustatytas įstatyme bei suformuluotas teismų praktikoje, byla nagrinėję teismai pažeidė.
38. Kaip minėta (nutarties 29 punktas), konkrečios sutarties turinio ir jos sąlygų išaiškinimas, sutartimi sulgytų šalių pareigų bei teisių nustatymas yra fakto klausimas. Pagal [CPK 353](#) straipsnio 1 dalį kasacinis teismas fakto klausimų nenagrinėja. Teisėjų kolegijai nekonstatavus, kad teismai pažeidė sutarčių aiškinimo, įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisykles, sprenddami dėl 2011 m. gruodžio 5 d. atsakovų sudarytos dovanojimo sutarties apsimestimumo, kasacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo ieškovės ginčijamus teisinius santykius kvalifikuoti kitaip, negu tai padarė pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai.
39. Kasacinio teismo praktikoje ne kartą pažymėta, kad įrodymų turinio vertinimas yra fakto klausimas, kurio kasacinis teismas nenagrinėja (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-338-415/2015; 2016 m. liepos 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-374-421/2016, 17 punktas; kt.). Kasacine tvarka vertindamas byloje teismų priimtus sprendimus teisės taikymo aspektu dėl proceso teisės normų galimo pažeidimo kasacinis teismas, iš naujo nenustatydamas faktinių bylos aplinkybių, tik pasisako, ar byla nagrinėję teismai tinkamai taikė įrodinėjimo taisykles (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. rugsėjo 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-220-684/2021, 49 punktas). Reikalavimas vertinti įrodymus, vadovaujantis vidiniu įsitikinimu, yra teismo nepriklausomumo principo išraiška, nes nurodymai teismui, kaip vertinti vieną ar kitą įrodymą, neleistini. Dėl to atvejai, kai šalies nurodytos aplinkybės, argumentai nepripažįstami

įrodytais, savaime neleidžia daryti išvados, kad bylos nagrinėjimo metu teisme buvo padaryta [CPK 176, 185 straipsnių pažeidimų](#) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gegužės 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-243/2010](#); 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-371-701/2021](#), 80 punktas).

40. Kasacinio skundo argumentai, kuriais kasatorius, nesutikdamas su apeliacinės instancijos teismo išvadomis, kitaip vertina tuos pačius įrodymus, siekia, kad byloje pateiktų įrodymų pagrindu būtų nustatytos kitos faktinės aplinkybės, nei tai padarė apeliacinės instancijos teismas, tačiau nepagrindžia teiginių, jog teismas, atlikdamas įrodymų vertinimą, būtų pažeidęs proceso teisės normas ar netinkamai jas taikęs, yra faktinio pobūdžio ir nesudaro kasacijos dalyko. Dėl tokio pobūdžio argumentų kasacinis teismas neturi teisinio pagrindo pasisakyti, kadangi tai neatitiktų įstatyme įtvirtintos kasacinio proceso paskirties ir ribų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-123-969/2016](#), 39 punktas; 2017 m. gegužės 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-221-611/2017](#), 40 punktas; kt.).
41. Pripažinus teisėtą ir pagrįstą apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį, kuria netenkintas ieškovės reikalavimas pripažinti atsakovų sudarytą dovanojimo sutartį apsimestiniu sandoriu, kiti (išvestiniai) kasacinio skundo reikalavimai ir juos pagrindžiantys argumentai (dėl pagrindo ginčo turta pripažinti bendrąja jungtine šalių nuosavybe, dėl dalijamo bendro sutuoktinių turto vertės nustatymo pagal rinkos kainas, galiojančias bendrosios jungtinės nuosavybės teisės pabaigoje, ir dėl ieškovei priteistinos kompensacijos dydžio) vertintini kaip neturintys teisinės reikšmės apskustų teismų procesinių sprendimų teisėtumui ir pagrįstumui, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.
42. Teisėjų kolegija, remdamasi pateiktais argumentais ir išaiškinimais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas priėmė teisėtą sprendimą, jį naikinti kasacinio skundo argumentais nėra teisinio pagrindo, todėl jis paliktinas nepakeistas ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas, 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

43. Atsakovas kasaciniame teisme patyrė 600 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą. Šios išlaidos neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą nustatyto maksimalaus dydžio. Netenkintas ieškovės kasacinio skundo, šios išlaidos priteistinos iš ieškovės atsakovui ([CPK 93 straipsnio](#) 1 dalis).
44. Kasaciniame teisme patirta 8,17 Eur bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu. Netenkintas kasacinio skundo, šių išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš ieškovės ([CPK 88 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas, 96 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. sausio 20 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovui M. P. (a. k. *duomenys neskelbtini*) iš ieškovės V. P. (a. k. *duomenys neskelbtini*) 600 (šešis šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų advokato pagalbai apmokėti kasaciniame teisme atlyginimo.

Priteisti valstybei iš ieškovės V. P. (a. k. *duomenys neskelbtini*) 8,17 Eur (aštuonis Eur 17 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Išieškotojos Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Goda Ambrašaitė-Balynienė

Artūras Driukas

Donatas Šernas